

Propedeutika v gastroenterologii

MUDr. Michaela Šramková, MUDr. Karolína Poredská

MUNI

Anamnéza

Symptomy z GIT

- dyspepsie
- dysfagie
- nausea, vomitus
- pyróza
- diarhoea
- obstipace
- meteorismus
- flatulence
- anorexie
- váhový úbytek (kolik za jak dlouho? cíleně? jiné konsekvence?)
- krvácení do GIT - hemateméza, meléna, enterorhagie
- ikterus

Bolest

- lokalizace
- propagace
- doba trvání, začátek vzniku
- intermitentní/perzistentní
- úlevová poloha
- návaznost na dietní chybu (alkohol, tučná, ostrá, kyselá, kořeněná jídla)

- viscerální
- somatická

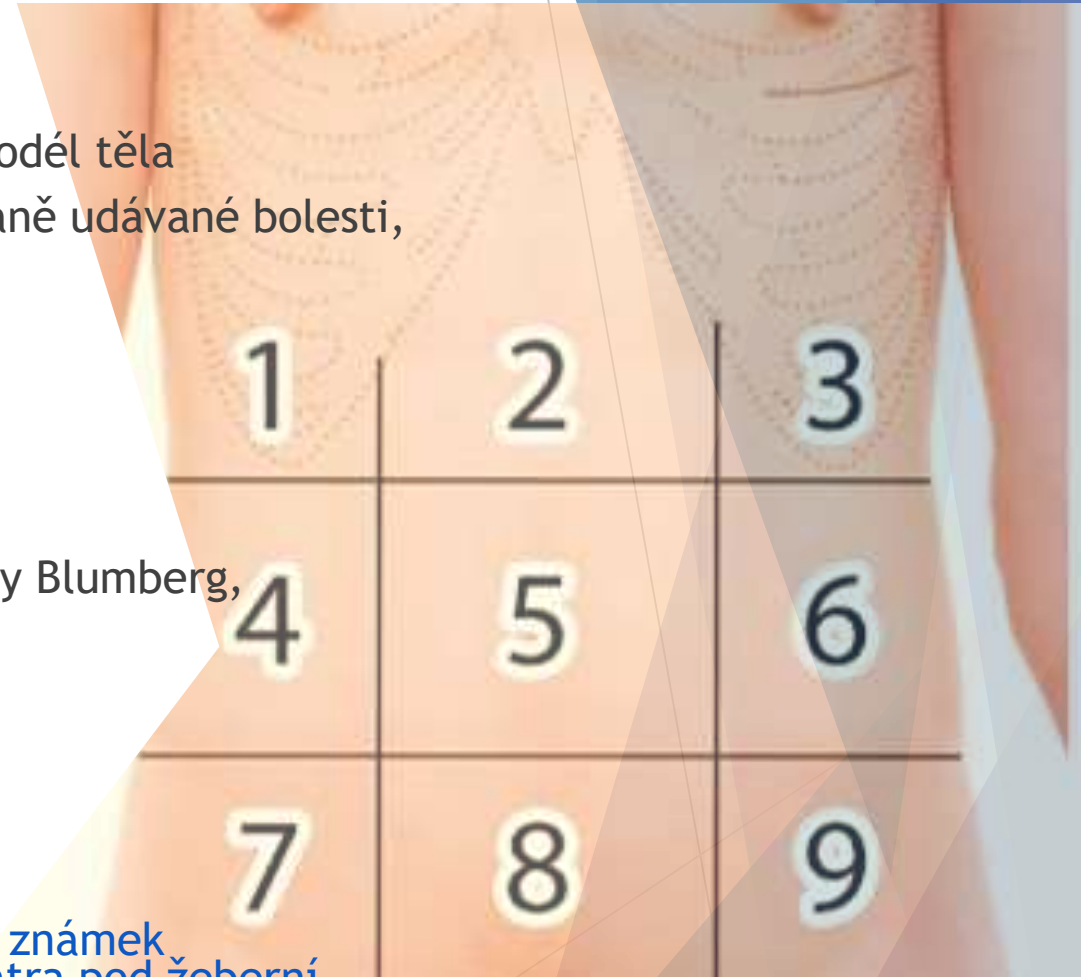
Klinické vyšetření

- ▶ vyšetření na zádech s pokrčenými nohama v kolenou, ruce podél těla
- ▶ 1. dotaz - “Bolí Vás to někde?” a vyšetřujeme na opačné straně udávané bolesti, nejdříve palpce povrchní, poté hluboká
- ▶ ascites, kýly - vhodné i vyšetření ve stoje
- ▶ pohled, palpce, poklep, poslech, per rectum!
- ▶ jizvy, hernie, petechie, hematomy, strie..

- ▶ známky peritoneální dráždění - défense musculaire, příznaky Blumberg, Rousing, Plenies
- ▶ McBurneyův bod, Murphyho příznak, Curvoisierův příznak

fyziologický nález:

břicho v niveau, měkké, prohmatné, palpačně nebolestivé, bez známek peritoneálního dráždění, bez hmatné patologické rezistence, játra pod žeberní oblouk, slezina nenaráží, poklep diferencovaně bubinkový, peristaltika přiměřená ve všech kvadrantech, tapotment bilat. negativní

Laboratorní vyšetření

- ▶ *biochemie* - Na, K, Cl, Ca, Mg, P, urea, kreatinin, bilirubin, jaterní testy - ALT, AST, ALP, GGT, amyláza, lipáza, albumin, celk. bílkovina, glykémie, CRP
- ▶ *hematologie* - KO + diff., koag.
- ▶ *mikrobiologie* - stolice (obligátní střevní patogeny, *Cl.difficile*, rotaviry, noroviry, adenoviry, parazity), ascites, punktát zánět. ložiska, vyšetření citlivosti *H.pylori* na ATB
- ▶ *serologie* - hepatitidy A,B,C,E, EBV, CMV, imunoglobuliny, autoprotiátky (ANCA, ASCA u IBD; tTG, DGP, EMA u celiakie; ANA, ASMA, p-ANCA, LKM.. - autoimunitní hepatitida a jiné) antigen *H.pylori* ve stolici, fekální kalprotektin (marker střevního zánětu ke sledování účinnosti léčby IBD)
- ▶ *imunohistochemické vyšetření* - test na okultní krvácení (FiOK/TOKS)

Speciální metody

- ▶ dechový test na průkaz přítomnosti *H.pylori* (močovina značena uhlíkem)

Histologie

- ▶ jaterní biopsie, biopsie z endoskopických vyšetření, cytologie ascitu..

Zobrazovací vyšetření

- ▶ RTG břicha - ileus? pneumopertoneum?
- ▶ UZ břicha - volná tekutina? zánět. ložisko? ložiskový proces? patol. uzliny? cholecystolithiáza? cholecystitida? appendicitida? trombóza v.portae?
 - oblast pankreatu hůře přehledná
- ▶ UZ střev
- ▶ CT břicha/pánve (CT pankreatu ke stagingu akutní pankreatitidy)
- ▶ MR břicha/pánve
- ▶ modifikace CT/MR enterografie
- ▶ virtuální CT kolografie
- ▶ skiaskopie - pasáž jícnem/žaludkem, defekografie
- ▶ enteroklýza, irigografie

Endoskopické vyšetření GIT

- ▶ Gastroskopie - dutina ústní až D3
- ▶ Kolonoskopie - rektum až terminální ileum
- ▶ Enteroskopie - push-enteroskopie, dvoubalonová enteroskopie, schopna vyšetřit až celé tenké střevo
- ▶ Kapslová enteroskopie - videozáznam průchodu GIT
- ▶ ERCP (endoskopická retrográdní cholangiopankreatikografie) - vyšetření žlučových (a pankreatických) cest pomocí kontrastní látky pod skiaskopickou kontrolou
- ▶ EUS (endosonografie) - jícen, žaludek, pankreas, žluč. cesty, transrektální
 - k hodnocení hloubky podslizniční invaze, patologické lymfadenopatie, pokud podezření na malignitu, ložiskového procesu pankreatu
 - k hodnocení šíře žlučových a pankreat. vývodů, patologického obsahu žluč. cest
- ▶ funkční vyšetření - pH-metrie, 24-hodinová impedance jícnu - diagnostika refluxní choroby jícnu
 - jícnová nebo rektální manometrie - vyšetření motility jícnu, funkce jícn. resp. análních svěračů

Endoskopické vyšetření GIT, terapeutické metody

- ▶ Polypektomie
- ▶ Ligace jícnových/subkardiálních varixů
- ▶ Sklerotizace varixů (Aethoxysklerol - tkáňové lepidlo)
- ▶ Balónková dilatace stenóz
- ▶ Zástava krvácení - injekční - aplikace ředěného roztoku Adrenalinu
 - mechanická - klipy
 - Hemospray - anorganická prášková substance
 - termická - APC (argon plasma coagulation) - plošné léze
- ▶ Zavedení PEG (perkutánní gastrostomie) - k zajištění výživy u onkol. pacientů-tumory ORL oblasti, maligní/benigní stenózy jícnu, st.p. CMP, demence těžkého stupně..
- ▶ EUS - navigovaná transgastrická drenáž pozánětlivé kolekce pankreatu/peripankreaticky
- ▶ ERCP - extrakce lithiázy/sludge do žluč. cest, zavedení drenu, odběr biopsie

Děkuji za pozornost!

Zdroje

ŠPINAR Jindřich et al., Propedeutika a vyšetřovací metody vnitřních nemocí, 2.vydání, GRADA, 2013, ISBN 978-80-247-4356-1

CHROBÁK Ladislav et al., Propedeutika vnitřního lékařství, 3.vydání, GRADA, 2007, ISBN 978-80-247-0617-7

<http://new.propedeutika.cz>